

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ім. І. А. МАРКІНОЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)
ЛІДЕРСТВО ТА УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Розробник:
Вікторія ВОРОНІНА
доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної, к.е.н., доцент

Полтава 2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Лідерство та управління організаційною культурою
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра менеджменту ім. І. А. Маркіної
Контактні дані розробника, який залучений до викладання	Вороніна Вікторія, к.е.н, доцент Контакти: ауд. 489, навчальний корпус № 4 ПДАУ e-mail: viktoriia.voronina@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/voronina-viktoriya-leonidivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	073 Менеджмент ОПП Менеджмент підприємства
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з економіки підприємства, менеджменту, маркетингу, менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, офісного менеджменту

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання знань про теорію та практику з питань формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником, формування та відтворення індивідуальних і колективних форм поведінки співробітників організації засвоєння основ управління організаційною культурою.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі виявлення закономірностей, причинно-наслідкових зв'язків та альтернативності сучасної організаційної культури; опанування студентами специфічних прийомів та інструментів управління поведінкою індивіда в організації, інструментів лідерства.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

фахові:

ФК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну

взаємодію при вирішенні професійних завдань.

ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

ФК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН. 20. Формувати позитивний імідж у процесі управлінської діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни:

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (073МЕН_бд_2021)				заочна форма 073МЕН_бз_2021			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Проблема лідерства у менеджменті. Теорії лідерства	11	2	2	7	12	2		10
Тема 2. Сутність, принципи та види організаційної культури	11	2	2	7	12	2		10
Тема 3. Лідерство як груповий процес	10		2	8	10			10
Тема 4. Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства	10		2	8	10			10
Тема 5. Формування команд і робота в командах	11	2	2	7	12		2	10
Тема 6. Організаційна культура керівника підприємства	11	2	2	7	10			10
Тема 7. Сутність та особливості формування корпоративної культури	12	2	2	8	12	2		10
Тема 8. Комунікаційний процес в організації та ефективність управління	11	2	2	7	12		2	10
Тема 9. Форми впливу на партнерів по спілкуванню	9		2	7	10			10
Тема 10. Управління корпоративною культурою	12	2	2	8	10			10
Тема 11. Ораторське мистецтво лідера	12	2	4	6	10			10
Усього годин	120	16	24	80	120	6	4	110

Оцінювання результатів навчання:

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю			Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи*	Розв'язування тестів	
ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	10	15		25
ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	10	15	17	42
ПРН 20. Формувати позитивний імідж у процесі управлінської діяльності	15	18		33
Разом	35	48	17	100

* в т.ч. індивідуальні завдання: контрольна робота для зва заочної форми навчання

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (073МЕН бд 2021)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	
Тема 1. Проблема лідерства у менеджменті . Теорії лідерства	3	4		7
Тема 2. Сутність, принципи та види організаційної культури	3	4		7
Тема 3. Лідерство як груповий процес	3	5	4	12
Тема 4. Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства	3	4		7
Тема 5. Формування команд і робота в командах	3	5	5	13
Тема 6. Організаційна культура керівника підприємства	3	4		7
Тема 7. Сутність та особливості формування корпоративної культури	3	4		7
Тема 8. Комунікаційний процес в організації та ефективність управління	3	4		7
Тема 9. Форми впливу на партнерів по спілкуванню	3	5	4	12
Тема 10. Управління корпоративною культурою	4	4		8
Тема 11. Ораторське мистецтво лідера	4	5	4	13
Разом	35	48	17	100

(073МЕН_бз_2021)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи*	Розв'язування тестів	
Тема 1. Проблема лідерства у менеджменті . Теорії лідерства		4		4
Тема 2. Сутність, принципи та види організаційної культури		4		4
Тема 3. Лідерство як груповий процес		5	4	9
Тема 4. Імідж лідера. Гендерні особливості лідерства		4		4
Тема 5. Формування команд і робота в командах	18	5	5	28
Тема 6. Організаційна культура керівника підприємства		4		4
Тема 7. Сутність та особливості формування корпоративної культури		4		4
Тема 8. Комунікаційний процес в організації та ефективність управління	17	4		21
Тема 9. Форми впливу на партнерів по спілкуванню		5	4	9
Тема 10. Управління корпоративною культурою		4		4
Тема 11. Ораторське мистецтво лідера		5	4	9
Разом	35	48	17	100

* в т.ч. індивідуальні завдання: контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4. Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із директором ННІ).

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну

мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Андросова О. Ф. Стратегія формування ефективної корпоративної культури підприємств машинобудування: теорія і практика в умовах мінливого середовища: монографія. Запоріжжя: ФОП Мокшанов В. В., 2019. 388 с.
2. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Дмитренко І. А. Лідерство як феномен сучасного менеджменту. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. 2020. № 159. С. 88-91. 178 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9007>
3. Організаційна поведінка: навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності «Менеджмент організацій» / укладач: М. В. Матушкіна, Старобільськ, 2016. 200 с.
4. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність. Київ. 2015. 180 с.
5. Ринкевич Н. С. Організаційна культура підприємств: виклики, загрози та тенденції. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 3(57). С. 123-136.
6. Розвиток лідерства / за заг. ред. І. Ібрагімової. Київ. 2012. 400 с.
7. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. Є., Бондаренко В. В. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник. Харків. 2017. 100 с.
8. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. Івано-Франківськ. 2015. 296 с.
9. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів. Київ. 2012. 500 с.
10. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О. Г. Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш, В. В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с.
11. Фокіна-Мезенцева К.В. Мотиваційні основи корпоративної культури в системі менеджменту якості підприємства: теорія, методологія,

практика: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 300 с.

12. Харчишина О. В., Мосійчук І. В. Управління розвитком персоналу: навч. посіб. Житомир: Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка, 2017. 176 с.

13. Хаустова В. Є., Решетняк О. І. Вплив підготовки кадрів вищої кваліфікації на науковий та економічний розвиток. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 43-51. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-43-51>

14. Язлюк Б. О., Вороніна В. Л., Гордієнко В. О. Кадрова політика підприємства: сутність та значення для потреб управління. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 4. С. 191-198. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/7775>

Допоміжні

15. Вороніна В. Л., Гордієнко В. О. Проблеми кадрової політики підприємств в умовах динамічного бізнес-середовища. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору: тези доповіді III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 24 березня 2020 р.)*. Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 40-41. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/7776>

16. Вороніна В. Л., Горопашна А. В., Стівбун Д. Е. Стратегія розвитку персоналу в системі стратегічного менеджменту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2021. Вип. 36/2021. С. 46-50. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/10726>

17. Вороніна В. Л., Дорошенко М. П. Класифікація організаційних структур управління. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 1 лист. 2019 р.*, Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 41-42.

18. Дергачова В. В., Федірко Г. А. Вплив корпоративної культури на конкурентоспроможність підприємства. *Актуальні проблеми економіки та управління: зб. наук. пр. Київ: КПП імені Ігоря Сікорського, 2018. Вип. № 12*. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130934>

19. Дорошенко М. П., Вороніна В. Л. Організаційна структура управління: сутність та класифікація. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Том 30 (69). № 5. Ч. 1. С. 52-56. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/6242>

20. Зінчук Т. О., Левківський Є. В. Корпоративна соціальна відповідальність вертикально інтегрованих структур аграрного бізнесу як умова сталого розвитку. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С. 39-49. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201901039>

21. Кривоус В. Корпоративна соціальна відповідальність у контексті формування партнерських взаємовідносин між державою, бізнесом та суспільством. *Журнал європейської економіки*. 2016. Т. 15. № 2. С. 172-182.

22. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Філатова К. Є. Менеджмент персоналу в умовах стійкого інноваційного розвитку підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 17. С. 39-42. URL: <http://ei->

journal.in.ua/index.php/journal/article/view/420

23. Ринкевич Н. С. Особливості розвитку організаційної культури підприємства в сфері інформаційних послуг. Ефективна економіка. 2020. № 3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/153.pdf.

24. Ринкевич Н. С. Стратегічне управління розвитком організаційної культури підприємств. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки / за ред. І. В. Ящишиної. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. Вип. 14. С. 227-232.

25. Трушкіна Н. В., Ринкевич Н. С. Маркетингова стратегія управління розвитком організаційної культури підприємств. Проблеми економіки. 2020. № 2(44). С. 303-311.

26. Трушкіна Н. В., Ринкевич Н. С. Організаційна культура підприємства в системі корпоративної соціальної відповідальності. Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. 2020. № 3. Ч. 2. С. 14-21.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

27. Закон України «Про захист прав споживачів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>

28. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>